

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	30
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

Ukupni broj bodova:

	60
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

5. ožujka 2020.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Rimski političar i književnik Katon Stariji piše o poslovima i dužnostima oca obitelji na njegovom imanju.

Ubi¹ pater familias² ad suam villam venit, ubi¹ Larem familiarem salutavit, fundum eodem die, si³ potest, circumibat. Suos servos rogavit: „Quo modo fundus cultus est, quae opera facta infectaque sunt?“ Deinde vilicum vocavit rogavitque: „Quid operis⁴ factum est, quid restat, potestne⁵ conficere quae reliqua sunt?“ Omnia⁶ cognovit et rationem⁷ operarum dierumque fecit. Pater familias omni die putat rationes⁸ argentarias, frumentarias, vinarias, olearias⁹. Is saepe auctionem pecoris facit et oleum vendit si pretium habet; etiam vinum frumentumque vendit, si quod superest; vendit boves vetulos, armenta et oves, lanam, pelles¹⁰, plaustrum vetus, ferramenta vetera, servum senem, servum morbosum. Pater familias vendax¹¹, non emax esse oportet.

KOMENTAR:

1 – ubi – kad

2 – pater familias – otac obitelji

3 – si – ako

4 – operis – od posla

5 – -ne – li (upitna čestica)

6 – omnia – sve

7 – ratio, -onis, f. – izračun

8 – putare rationes – voditi zapisnike o nečemu

9 – argentarias, frumentarias, vinarias, olearias = de argento, de frumento, de vino, de oleis

10 – pellis, -is, f. – koža

11 – vendax, -acis – željan prodaje

PRIJEVOD:

	max 30
--	---------------

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu podcrtanih riječi u navedenoj rečenici iz teksta:

Omnia cognovit et rationem operarum dierumque fecit.

rationem: _____ **dierum:** _____ **fecit:** _____

max 3

2. Sljedeće sintagme napiši u padežu navedenom u drugom stupcu tablice:

quo modo	gen.sg.	
omnis dies	dat.pl.	

max 2

3. Dopuni tablicu ostalim komparacijskim stupnjevima navedenoga priloga:

pozitiv:	komparativ:	superlativ:
saepe		

max 2

4. Prebaci u suprotan broj (ne mijenjajući padež) sljedeće riječi, sintagme i fraze iz teksta:

suos servos	
omnia	
operarum dierumque	
plaustrum vetus	

max 4

5. Navedi koji su glagolski oblici (lice, broj, način, vrijeme, stanje) **reliqua sunt** i **potest** te od istih glagola napiši tražene oblike.

reliqua sunt: _____ 1.l.sg. konj. impf. akt.: _____

potest: _____ 3.l.pl. konj.prez.akt.: _____

max 4

max 15

III. CIVILIZACIJA

1. Nadopuni rečenicu:

Villa _____ bila je rimska kuća za odmor, a skup
zgrada na imanju veleposjednika zvao se *villa* _____.

	max 2
--	-------

2. Poveži latinske i hrvatske pojmove:

- 1: Villicus A: Računovođa
2: Actor B: Nadzornik
3: Magister operum C: Upravitelj imanja

	max 3
--	-------

1	
2	
3	

3. *Proletarii* su bili

- a) klasa gradske sirotinje.
b) klasa seoske sirotinje.
c) klasa vojne aristokracije.

	max 1
--	-------

4. Latifundije su bile:

- a) mali zemljišni posjedi.
b) veliki zemljišni posjedi.
c) svi zemljišni posjedi.

	max 1
--	-------

5. Poveži latinske i hrvatske pojmove:

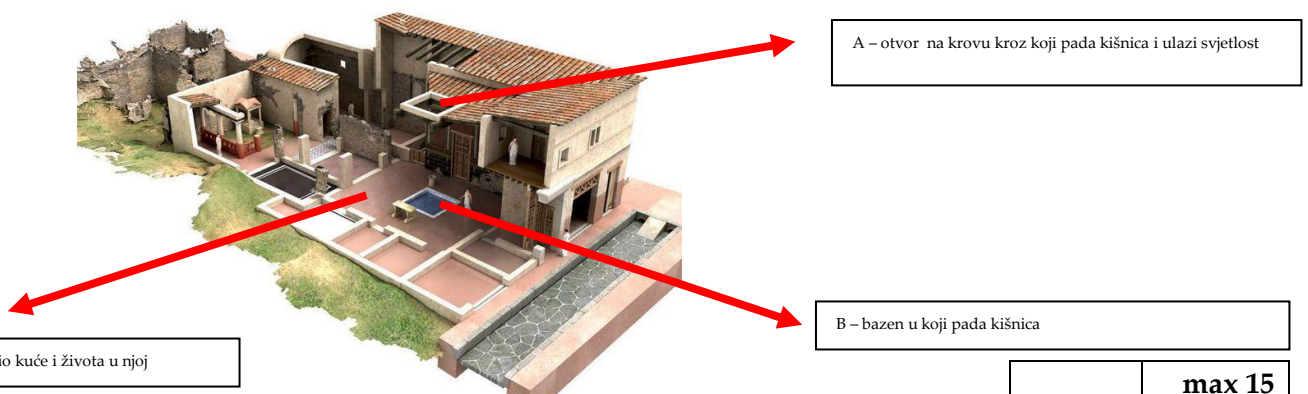
- 1: Vestiarii A: Kovači
2: Anularii B: Prstenari
3: Fabri C: Čistači odijela
4: Fullones D: Krojači
5: Aurifices E: Zlatari

1	
2	
3	
4	
5	

	max 5
--	-------

6. Napiši nazive označenih dijelova rimske vile.

	max 3
--	-------

	max 15
--	--------

RJEŠENJA
I.PRIJEVOD

Ukupno 30 bodova

Ubi pater familias ad suam villam venit,	Kad je otac obitelji došao do svoje vile,	1
ubi larem familiarem salutavit,	kad je pozdravio obiteljskog lara,	1
fundum eodem die, ..., circumibat.	istoga je dana, ..., obilazio imanje.	1
si potest	ako je mogao	1
Suos servos rogavit:	Svoje robove je pitao:	1
„Quo modo	„Kako (na koji način)	1
fundus cultus est,	je polje (imanje) obrađeno,	1
quae opera	koji poslovi	1
facta infectaque sunt?“	su dovršeni i nedovršeni?“	1
Deinde vilicum vocavit rogavitque:	Zatim je pozvao upravitelja imanja i pitao ga:	1
„Quid operis factum est,	„Što je od posla napravljeno,	1
quid restat,	što je preostalo,	1
potestne conficere	može li se dovršiti	1
quae reliqua sunt?“	što je ostalo?“	1
Omnia cognovit	Sve je saznao	1
et rationem operarum dierumque fecit.	i napravio izračun poslova i dana.	1
Pater familias omni die putat rationes	Otac obitelji svakoga dana vodi zapisnike	1
argentarias, frumentarias	o novcu, o žitu,	1
vinarias, olearias	o vinu i o maslinama.	1
Is saepe auctionem pecoris facit	On često radi dražbu stoke	1
et oleum vendit	i prodaje maslinovo ulje	1
si pretium habet;	ako ima cijenu;	1
etiam vinum frumentumque vendit,	prodaje i vino i žito	1
si quod superest;	ako nešto ostane;	1
vendit boves vetulos, armenta et oves,	prodaje stara goveda, krupno blago i ovce,	1
lanam, pelles, plastrum vetus,	vunu, kožu, stara teretna kola,	1
ferramenta vetera,	staro željezno oruđe,	1
servum senem, servum morbosum.	starog roba, bolesnog roba.	1
Pater familias vendax, ... esse oportet.	Otac obitelji treba biti željan prodaje,	1
non emax.	a ne željan kupovanja.	1

II. GRAMATIKA

1. rationem – direktni objekt	1
dierum – (imenski) atribut	1
fecit – predikat	1
2. cuius modi	1
omnibus diebus	1
3. saepius	1
saepissime	1
4. suum servum	1
omne	1
operae dieique	1
plaustra vetera	1
5. 3.l.pl.ind.perf.pas.	1
relinquerem	1
3.l.sg.ind.prez.(akt.)	1
possint	1

Ukupno: 15 bodova

III. CIVILIZACIJA

1. suburbana, rustica	2
2. 1C, 2A, 3B	3
3. a – klasa gradske sirotinje	1
4. b – veliki zemljišni posjedi	1
5. 1D, 2B, 3D, 4C, 5E	5
6. A compluvium, B impluvium, C atrium	3

Ukupno: 15 bodova

TEKST + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA: UKUPNO 60 BODOVA